

Beleidsregel kapitaaldeelname in hernieuwbare energie Wageningen, Ede en Barneveld

De gemeenteraad van de gemeente Barneveld;
gelezen het collegevoorstel van 23 september 2021, dossiernummer 1592;
gelet op artikel 160, eerste lid, onder e, en tweede lid van de Gemeentewet;
besluit:

Artikel 1. Geen wensen of bedenkingen

De gemeenteraad verklaart geen wensen of bedenkingen te hebben tegen de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen die voldoen aan het bepaalde in dit beleidskader.

Artikel 2. Voorwaarden voor kapitaaldeelname

1. De gemeente Ede kan - samen met de gemeenten Wageningen en Barneveld - onder de volgende omstandigheden besluiten een kapitaaldeelname te doen die in een rechtspersoon recht geeft op de eigendom van een energie installatie:
 - a. het betreft een nieuwe energie installatie of de uitbreiding van een bestaande energie installatie waar hernieuwbare energie wordt opgewekt en die gelegen is in de gemeente Wageningen, Ede of Barneveld;
 - c. de kapitaaldeelname van gemeenten Ede, Wageningen en Barneveld doet niet af aan de mogelijkheden voor inwoners om 51% van de eigendom van de nieuwe installatie of de uitbreiding te verwerven;
 - d. de kapitaaldeelname levert een belangrijke bijdrage aan het tot stand komen van een haalbare business case of aan de daadwerkelijke uitvoering daarvan;
 - e. de exploitant bereid is de elektriciteit die wordt opgewekt in de nieuwe installatie of de uitbreiding van een bestaande installatie gedurende 15 jaar geheel of gedeeltelijk te leveren aan de gemeenten Wageningen, Ede en Barneveld;
 - f. de te realiseren energie installatie past binnen de Regionale Energiestrategie en het lokale beleid van de gemeente waar deze wordt gebouwd.
 - g. de voorwaarden voor de kapitaaldeelname vanuit de gemeente Ede moeten gelijk zijn aan de voorwaarden die gelden voor andere deelnemers met een vergelijkbare deelneming.
2. Ter uitwerking van het bepaalde in het eerste lid, onder e, verleent de exploitant een recht van eerste koop aan de gemeenten Wageningen, Ede en Barneveld.

Artikel 2. Hoogte van de kapitaaldeelname

1. De maximale kapitaaldeelname per project bedraagt: € 10,- per Megawattuur voor de hoeveelheid Megawattuur die de aanvrager bereid is te leveren aan de gemeenten over een periode van maximaal 15 jaar.
2. De kapitaaldeelname per project bedraagt maximaal €15.000.

Artikel 3. Weigeringsgronden

1. De gemeente ziet in ieder geval af van kapitaaldeelname als:
 - a. op basis van het verzoek niet aannemelijk is dat er sprake is van een positief exploitatieresultaat uit de activiteiten gedurende de exploitatieperiode.
2. De gemeente kan besluiten af te zien van kapitaaldeelname:
 - a. als de initiatiefnemer niet over de benodigde vergunningen beschikt om de activiteiten uit te voeren waarvoor een kapitaaldeelname wordt gevraagd;

- b. uit het verzoek blijkt dat er sprake is van ontbrekende dekking voor de kosten die gemaakt worden voor het uitvoeren van de activiteiten.

Artikel 4. Beschikbaar budget

Burgemeester en wethouders besluiten alleen tot het doen van een kapitaaldeelname indien dit past binnen het door de gemeenteraad beschikbaar gestelde budget.

Artikel 5. Beleidsregels

Burgemeester en wethouders kunnen een beleidsregel vaststellen waarin een nadere uitwerking wordt gegeven in welke gevallen de gemeente Barneveld besluit tot het doen van een kapitaaldeelname.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 10 november 2021, dossiernummer 1592

De gemeenteraad voornoemd,

de griffier,
I. Bakker

de voorzitter,
J.J. Luteijn

Toelichting

Algemeen

De gemeenten Wageningen, Ede en Barneveld vinden het belangrijk dat een overgang tot stand komen naar het gebruik van (lokaal opgewekte) hernieuwbare energie. In bredere zin wordt hiervoor verwezen naar de Regionale Energiestrategie. De gemeenten vinden het daarnaast belangrijk dat zij zelf het goede voorbeeld geven door ook hun eigen energiebehoefte af te nemen uit hernieuwbare bronnen. Om dit te stimuleren vormen zij jaarlijks een reservering van €10 per Megawattuur elektriciteit die zij zelf inkopen. Deze reservering wordt ingezet om projecten te stimuleren waarmee projecten gerealiseerd kunnen worden binnen de drie gemeenten waarmee 'groene stroom' wordt opgewekt.

Om ervoor te zorgen dat de projecten (ook) bijdragen aan de 'vergroening' van het energiegebruik van de gemeente zelf is een voorwaarde dat in ieder geval een gedeelte van de opgewekte elektriciteit wordt verkocht aan de gemeente. Daarnaast is - conform Regionale Energiestrategie - een voorwaarde dat gelegenheid wordt geboden voor minimaal 51% lokaal eigenaarschap voor inwoners van de gemeenten die zijn gelegen binnen de Foodvalley. Hiermee wordt rekening gehouden met de standpunten die de gemeenteraden van Wageningen, Ede en Barneveld hebben kenbaar gemaakt bij vaststelling van de Regionale Energiestrategie.

Status van dit beleidskader

Dit beleidskader heeft tot doel om vooraf vanuit de raad kaders mee te geven aan burgemeester en wethouders onder welke voorwaarden zij tot kapitaaldeelname mogen besluiten. Voor deelnames in privaatrechtelijke rechtspersonen geldt dat de raad in de gelegenheid moet worden gesteld om wensen en bedenkingen te uiten over het ontwerpbesluit. Er is reden om aan te nemen dat in dit uitzonderlijke geval het kapitaaldeelnames betreft die geen 'deelneming' zijn in de van artikel 160 van de Gemeentewet. Het doel van de kapitaaldeelnames is immers niet om inhoudelijke zeggenschap te verwerven of actief deel te

nemen in de betreffende rechtspersoon. De deelname heeft een financieel motief: het bijdragen aan het bijeenbrengen van het benodigde kapitaal om de energie installatie te realiseren en het daartoe stimuleren van anderen. De hoogte van de kapitaaldeelname (die is beperkt tot €15.000 voor de drie gemeenten samen) zal niet voldoende zijn om noemenswaardige inhoudelijke zeggenschap verwerven: in de regel zal het gaan om een belang van minder dan 5% van het totaal. Ook overigens is een actieve deelname van de gemeente niet beoogd: realisatie en beheer van de energie installaties waarin een kapitaaldeelname wordt gedaan blijft aan de betreffende initiatiefnemer(s). Voor meer informatie over dit onderwerp wordt verwezen naar Gemeentestem 2007, 7279 en de daarin genoemde jurisprudentie.

Gezien het grote belang van de energietransitie en de beperkte jurisprudentie over artikel 160 van de Gemeentewet spreekt de raad via dit kader uit - voor zover toch vereist - geen wensen of bedenkingen te hebben tegen kapitaaldeelnames. Bovendien wordt de raad in positie gebracht om vanuit haar kaderstellende rol te bepalen in welke gevallen een kapitaaldeelname door de gemeente passend is. Zo'n algemeen kader vooraf schept duidelijkheid en zorgt dat aanvragen voor concrete projecten sneller kunnen worden afgewikkeld. Daarnaast is een algemeen kader passend bij het beperkte financiële en inhoudelijke belang van de gemeente in de betreffende rechtspersonen.

Gezien de grote maatschappelijke relevantie van de energietransitie acht de gemeente het bijzonder aangewezen om een stimulerende rol te vervullen. Een kapitaaldeelname van de gemeente kan helpen om andere financiers over de streep te trekken om ook vermogen in te leggen. Dit geldt zeker bij projecten die vallen onder deze regeling waarbij inwoners uit de regio samen de kans krijgen om een meerderheid van de eigendom te verwerven. Een samenwerking met de markt is bovendien nodig om de energietransitie tot stand te brengen: gemeentelijke overheden kunnen dit niet alleen.

Artikel 1

In dit artikel is opgenomen onder welke omstandigheden de gemeente Ede samen met Wageningen en Barneveld bereid is om een kapitaaldeelname te doen. Kapitaaldeelname is nooit verplicht: per geval maken burgemeester en wethouders een afweging gebaseerd op onder meer de financiële risico's, de haalbaarheid van de business case, de bijdrage van het project aan de 'vergroening' van het eigen energie gebruik en de mate waarin ruimte wordt geboden voor minimaal 51% lokaal eigenaarschap voor bewoners.

Een kapitaaldeelname kan verschillende vormen hebben. Bij een BV zou het kunnen gaan om het verkrijgen van aandelen. Bij een coöperatie kan de gemeente een storting doen in het eigen vermogen.

Een voorwaarde is dat de exploitant bereid is om een deel van de opgewekte energie terug te leveren aan de gemeenten Wageningen, Ede en Barneveld. Hiervoor wordt een recht van eerste koop gevestigd. Eén van de doelen van deze regeling is immers om een bijdrage te leveren aan de 'vergroening' van het eigen energiegebruik van de drie gemeenten. Om te voorkomen dat sprake is van staatssteun is de voorwaarde gesteld de voorwaarden waaronder de drie gemeenten deelnemen gelijk moeten zijn aan de voorwaarden die gelden voor andere deelnemers. Hierbij valt met name te denken aan het rendement op de kapitaaldeelname.

Artikel 2

De drie gemeenten hebben afgesproken op hun eigen elektriciteitsinkoop een bedrag apart te zetten van €10 per Megawattuur voor stimulering van lokale projecten om hernieuwbare energie op te wekken. Dit is daarom ook het bedrag waarvoor kapitaaldeelname mogelijk is. De hoogte van de kapitaaldeelname wordt per gemeente vastgesteld (op basis van het aan die gemeente te leveren vermogen).

Artikel 3

De gemeente Barneveld doet alleen een kapitaaldeelname als aannemelijk is dat gedurende de exploitatieperiode sprake is van een positief resultaat. Anders is de kans immers groot dat het project niet gerealiseerd kan worden of voortijdig moet worden beëindigd.

Als de gemeente Barneveld verwacht dat de benodigde vergunningen niet verleend zullen worden kan ook worden besloten om geen kapitaaldeelname te doen. Daarnaast kan ook het ontbreken van dekking in de business case reden zijn om af te zien van kapitaaldeelname. Hierbij wordt rekening gehouden met hoe aannemelijk het is dat wel op korte termijn in de benodigde dekking kan worden voorzien.

Artikel 4

De gemeenten Wageningen, Ede en Barneveld zetten €10 per Megawattuur elektriciteit apart als basis voor een fonds van waaruit kapitaaldeelnames en subsidies worden betaald. De kapitaaldeelname heeft een revolverend karakter: de verworven inkomsten vloeien terug naar de gemeenten waardoor weer nieuwe investeringen gedaan kunnen worden tot de gewenste duurzame opwek van energie is bereikt. Als de vraag vanuit de markt groter is dan het beschikbare budget dan kan of gebruik worden gemaakt van een wachtlijst. De gemeenteraad kan daarnaast overwegen om aanvullend budget beschikbaar te stellen. Burgemeester en wethouders borgen in ieder geval dat kapitaaldeelname niet leidt tot overschrijding van budgetten.

Artikel 5

In dit artikel wordt expliciet bepaald dat burgemeester en wethouders in een privaatrechtelijke beleidsregel nadere uitwerking kunnen geven aan de inhoud van dit beleidskader. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan regels over de wijze van indiening en het beschikbare budget. Ook kunnen zij aanvullende voorwaarden stellen voor de afweging wanneer het passend is dat de gemeente een kapitaaldeelname doet.